

[Hrvatska](#), [Izdvojeno](#)

Savez „Dodir”: Znakovni jezik gotovo ne postoji u obrazovanju, zdravstvu, socijali

objavljeno prije 3 dana Piše [Biljana Bašić](#)

0

„Mi smo jedina institucija u RH koja se brine o potrebama gluhoslijepih osoba, a koja im nastoji nadoknaditi ono što im sustav ne pruža”, ističu u Hrvatskom savezu gluhoslijepih osoba ”Dodir”, jedinstvenoj udruzi koja djeluje u Zagrebu. „Dodir” je osnovan još 1994. godine, s osnovnom svrhom poboljšanja statusa gluhoslijepih osoba u Hrvatskoj.

U Hrvatskoj ima 150 gluhoslijepih osoba, prema Nacionalnom registru gluhoslijepih osoba Saveza “Dodir”, iako je taj broj zapravo puno veći. Tako prema službenim podacima HZJZ-a, u Hrvatskoj ima 1400 osoba s dvostrukim senzoričkim oštećenjem, vida i sluha. No, zbog nekih zakonskih kontradikcija, problem je što se još uvijek veći broj osoba vodi kao samo gluhi ili samo slijepi, što objašnjava malu brojku gluhoslijepih osoba, objašnjavaju u „Dodiru”.

“Dodir” danas ima 5 lokalnih udruga – Udruga gluhoslijepih osoba grada Zagreba (UGsO Zagreb), UGsO Split, UGsO Osijek, UGsO Varaždin i UGsO Lovran. Sve te lokalne udruge vode gluhoslijepu osobu, vodeći se općeprihvaćenim motom „Ništa o gluhoslijepim osobama bez gluhoslijepih osoba!” Kroz „Dodir” je do sada prošlo više od 2000 volontera, koji su odradili više od 100.000 sati volontiranja.

U „Dodiru” ističu kako svojim najvećim postignućem smatraju zakonsko prepoznavanje gluhoslijepoće, te identificiranje gluhoslijepih osoba, uz kontinuirano pružanje podrške u njihovom svakodnevnom životu.

Predsjednica „Dodira” je gluhoslijepa osoba dr.sc.Sanja Tarczay, prva i jedina gluhoslijepa doktorica znanosti u Hrvatskoj. Nakon što je 2014. godine obranila doktorsku disertaciju Meeting Challenges – Deafblind Interpreting From a User’s (“Izazovi na sastancima – korisnička perspektiva prevođenja gluhoslijepim osobama”) na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu, Sanja Tarczay svoje je aktivističko te javno političko djelovanje i lobiranje za ostvarivanje prava gluhoslijepih osoba odavno proširila i izvan granica Hrvatske.

Sponzorirano

linker
SPONSORED LINKS

Uložite kovanice i za 21 dan imat ćete 17520 kuna!

Osim što je čitavo desetljeće predsjedala organizacijom Europskom organizacijom gluhoslijepih osoba (European Deafblind Union), te je u odborima i najvećih svjetskih i organizacija gluhoslijepih osoba (European Deafblind Union, World federation od Deafblind), Tarczay svoja iskustva, znanja i vještine dijeli kroz svoja predavanja na najprestižnijim sveučilištima diljem svijeta i Europe, podižući i šireći svijest o gluhosljepoći.

U „Dodiru” su ponosni na svoje „prosvjetne” prvijence – Udžbenik za učenje hrvatskog znakovnog jezika „Znak po znak“ 1,2 i 3 s pripadajućim multimedijalnim sadržajem na DVD-u koji je prvi takav udžbenik u Hrvatskoj.

„Dodir” brine i o edukacijama osoba koje mogu pružiti podršku gluhoslijepim osobama. Napominju kako im je veliki problem što ne postoji tržište s kojeg mogu „povlačiti” djelatnike, odnosno, ne postoji mjesto gdje netko može naučiti o gluhosljepoći i doći s iskustvom na posao. Tako da svi njihovi djelatnici započinju svoju obuku zapravo prvim danom posla – uče u hodu o gluhosljepoći i o korisnicima i o načinima komunikacije.

Jedino što mogu naučiti prije zapošljavanja je hrvatski znakovni jezik, i to ako su ga imali priliku učiti. No, to najčešće nije slučaj, pa s učenjem tog jezika počinju uglavnom kod zapošljavanja, budući da je to službeni jezik i glavni način komunikacije u uredu.

Znakovni jezik nije samo za gluhe osobe, kako se često misli. Njime se koriste i gluhoslijepa osoba, samo u prilagođenom obliku. No, sve gluhoslijepa osoba, kao ni sve gluhe osobe, ne koriste znakovni jezik, a kriva je pretpostavka da se svi oni služe tim jezikom. Gluhosljepoća je jako heterogena, pa su načini komunikacije jako različiti. No činjenica je kojom god metodom komunikacije se služe, gluhoslijepa osoba trebaju imati svog prevoditelja za gluhoslijepa koji im služi kao oči i uši, prevodi im sve što je izrečeno, opisuje sve što se događa u okolini i vodi je kamo treba ići”, ističu u „Dodiru”.

U nekim zemljama EU znakovni jezici mogu se učiti na fakultetima za jezike. Ravnopravan je s drugim jezicima, te se uči se kao što se i uči svaki strani jezik. Isto tako u nekim školama učenici mogu između ponude stranih jezika birati i znakovni jezik.“, ističe Sanja Tarczay.

U „Dodiru” nisu zadovoljni zastupljenošću hrvatskog znakovnog jezika jer je ona gotovo nepostojeća u sustavu obrazovanja, zdravstvu, socijalnim ustanovama, domovima za starije i slično, te smatraju da bi to trebalo biti u puno većem obujmu.

Inače, Savez „Dodir” provodi dvogodišnje tečajeve hrvatskog znakovnog jezika, i nakon tog tečaja smatraju da je osoba osposobljena za osnovnu komunikaciju s korisnicima. Naravno, sve ovisi i o dodatnom angažmanu polaznika tj. koliko će se oni, neovisno o tečaju, aktivno uključiti u rad Saveza kroz programe volotiranja.

„Smatramo da osoba koja pohađa tečaj jednom tjedno, a mimo toga se ne dovodi u situaciju gdje isti jezik može aktivno koristiti, neće savladati vještine jednako kao osoba koja uz tečaj redovito komunicira hrvatskim znakovnim jezikom”.

U svakom slučaju, nakon dvogodišnjeg tečaja, polaznika čeka još dugi put do toga da postane prevoditelj za gluhooslijepe – minimalno još dodatne dvije godine edukacija kroz tečaj za prevoditelje ili kroz rad u Savezu, naglašava Tajana Uzun iz Saveza „Dodir”.

Kontinuirano rade na edukacijama, pa su tako plasirali i Digitalnu platformu za samostalno učenje hrvatskog znakovnog jezika, a u pripremi je i novi udžbenik za učenje hrvatskog znakovnog jezika razine A1 „Znakuj i ti!“ s pripadajućom platformom koja pohranjuje sav digitalni sadržaj udžbenika.

„Online tečaj, odnosno digitalnu platformu za samostalno učenje hrvatskog znakovnog jezika pokrenuli smo uvidjevši da velik broj stručnih komunikacijskih posrednika koji rade s gluhooslijepim, gluhim i nagluhim osobama, završava u školama bez znanja hrvatskog znakovnog jezika, a radne snage je malo. Oni vrlo često nemaju mogućnost upisati dvogodišnji tečaj ili im ne odgovaraju termini održavanja. Stoga smo pokrenuli program prema kojem oni mogu upravljati koliko će i kada učiti. Svakako, i tu sve ovisi o tome koliko će se dodatno angažirati, istraživati i slično, dodaje Tajana Uzun.

„Dodir” se sada fokusirao na dostojanstveno starenje gluhooslijepih osoba. Naime, postoji velik broj starije populacije koja nema adekvatnu podršku koja bi podržavala njihov proces starenja. Osim podrške u komunikaciji i kretanju, koju pružaju prevoditelji za gluhooslijepe, starijim gluhooslijepim osobama, potrebna je podrška u obliku pomoći u kući ili odgovarajući smještaj u domovima za starije i nemoćne”, ističe Tajana Uzun..

Naime, upozorava, Hrvatskoj ne postoje domovi za starije koji su prilagođeni gluhooslijepim osobama odnosno da odgovaraju njihovim potrebama, te da imaju zaposlenike koji su educirani za komunikaciju i pristup gluhooslijepim osobama.

Kroz projekt „Uvijek zajedno” – educirali smo 4 djelatnika jednog doma za starije i nemoćne gluhooslijepe osobe. Trenutno smo u pregovorima sa Domom za starije „Trnje“, te se nadamo da ćemo konačno pokrenuti konkretno rješavanje ovog važnog pitanja, kaže, najavljuje Uzun.

U planu je provedba i velike kampanje za sigurnost u prometu, čiji će glavni motiv biti crveno-bijeli štap koji pri kretanju koriste gluhooslijepe osobe i koje se na taj način lako mogu prepoznati.

Kakva je suradnja „Dodira” s institucijama?

„Suradnju ocjenjujemo dobrom. Smatramo da bi mogla biti puno bolja kada bi institucije doista razumjele da je predsjednica Saveza gluhooslijepa osoba kojoj za sve treba triput više vremena, pa se tako sastanci ne bi dogovarali od danas za sutra, materijali se ne bi slali u PDF formatu koji je nemoguće prilagoditi, te sastanci uživo ne bi imali tempo kao da su na njemu prisutne osobe bez invaliditeta.

Naime, predsjednica Saveza čest je sudionik u različitim radnim skupinama – no plastično prikazano, takvi sastanci izgledaju otprilike ovako – organizator govori gledajući pritom u prezentaciju i referirajući se na nju. Ostali sudionici se po potrebi uključuju s pitanjima i vrlo brzo reaguju. Predsjednica u isto vrijeme ne može vidjeti prezentaciju pa ne može čitati, a ni ne čuje govornika. Oslanja se isključivo na podršku prevoditelja koji nikad u istom vremenu ne može prevesti apsolutno sve. Predsjednica ne može niti zapisivati bilješke jer tada skreće pogled s prevoditelja”, kaže Tajana Uzun, ističući kako bi voljeli kad bi od institucija osjetili da imaju više razumijevanja za osobe s invaliditetom, koje su uz to i pripadnici jezičnih manjina – gluhooslijepa osoba koja koristi hrvatski znakovni jezik.”

Kako se financira „Dodir”?

Hrvatski savez gluhooslijepih osoba „Dodir” većinski se financira upravo iz projekata, te kontinuirano prate sve otvorene natječaje koji odgovaraju tom području rada, što nacionalne, što iz EU fondova.

„Čini nam se da je naša kvaliteta prepoznata u ovom okruženju tako da nam je i prolaznost na projektima prilično jaka. Unatoč tome, projektna financiranja vrlo su izazovna za nesmetani rad Saveza, uvijek ovisimo o priljevu sredstava koji zna biti nestalan. Stoga svoja znanja i vještine nastojimo usmjeriti i na edukacije kojima možemo osigurati jači izvor sredstava”, kaže Uzun.

Foto: Savez “Dodir”

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije